

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 29/2007 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 november 2007 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten (RP 135/2007 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 22/2007 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Tarmo Pukkila, konsultativ tjänsteman Pia Jokinen och programdirektör Maija Perho, social- och hälsovårdsministeriet
- ordförande för Folkpensionsanstaltens fullmäktige Anneli Kiljunen

- ordförande Pertti Parmanne, Folkpensionsanstaltens styrelse
- Folkpensionsanstaltens övervakningsrevisor Yrjö Tuokko
- generaldirektör Jorma Huuhtanen och avdelningschef Juhani Rantamäki, Folkpensionsanstalten
- ordförande Brita Järvinen, Kansaneläkelaitoksen Toimihenkilöt ry
- jurist Jarmo Pätäri, Akava
- expert Johan Åström, Finlands Näringsliv
- direktör Kaarina Knuuti, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- biträdande direktör Kaija Kallinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- ekonomisk expert Harri Hietala, Företagarna i Finland rf
- jurist Heli Puura, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om Folkpensionsanstalten ändras så att Folkpensionsanstaltens styrelse har högst tio ledamöter som utses av Folkpensionsanstaltens fullmäktige. Styrelsen ska bestå av personer utanför Folkpensionsanstalten. Generaldirektör och ställföreträdaren kommer alltså inte längre att höra till styrelsen. I stället för Folkpensionsanstaltens fullmäktige är

det styrelsen som ska fastställa Folkpensionsanstaltens arbetsordning. Det är fullmäktige som ska bevilja styrelsen ansvarsfrihet. I lagen föreslås bestämmelser om generaldirektörens uppgifter. Generaldirektören ska svara för Folkpensionsanstaltens strategiska planering och dess operativa ledning och utveckling, för föredragningen av ärenden för styrelsen och verkställan-

det av styrelsens beslut samt utarbeta en arbetsordning som styrelsen fastställer.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2008.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Folkpensionsanstalten fick en ny förvaltning vid ingången av 2002. Reformen gick ut på att göra förvaltningen tydligare, stärka fullmäktiges roll som anstaltens övervakare och bredda kretsen av beslutsfattare. Förstärkta styrelsen slopades och dess uppgifter fördes över på styrelsen, som huvudsakligen består av utomstående medlemmar. Styrelsen utses av fullmäktige för tre år i sänder. Folkpensionsanstaltens generaldirektör och ställföreträdaren behöll sina platser i styrelsen.

När fem år förflutit från reformen beslöt fullmäktige låta utvärdera om förvaltningsmodellen fungerar som den ska och om ansvarsfördelningen är tydlig. Uppdraget gavs åt anstaltens övervakningsrevisor och ordföranden för anstaltens revisorer. Regeringen föreslår nu i sin proposition att de förslag till lagändringar som utvärderarna lade fram ska genomföras.

I propositionen föreslås ändringar i styrelsens sammansättning, fullmäktiges uppgifter och generaldirektörens ställning. Framöver får generaldirektören och ställföreträdaren inte vara medlemmar i styrelsen. Utskottet menar att kompetensfördelningen mellan förvaltningsorganen blir tydligare i och med ändringen. Samtidigt blir ansvarsförhållandena för ledningens vidkommande tydligare när den operativa ledningen och de ansvariga i styrelsen skiljs åt och en gräns dras mellan uppgifterna för den som föredrar ett beslutsärende och den som fattar beslutet.

Enligt förslaget får generaldirektören exklusivt ansvar för den operativa verksamheten. Dessutom ska han eller hon svara för att ärenden föredras för styrelsen och för att styrelsens beslut verkställs. När det är generaldirektören som har ansvaret för den operativa verksamheten, blir styrelsens och generaldirektörens ansvar

tydligare också från revisionssynpunkt. Den föreslagna ändringen ger generaldirektören mer makt men ökar samtidigt hans eller hennes ansvar för anstaltens verksamhet.

Fullmäktige ska inte längre fastställa arbetsordningen utan det blir styrelsen uppgift. I arbetsordningen utfärdas närmare bestämmelser om förvaltningen och behandlingen av ärenden, anges den interna organisationen, ansvarsfördelningen och befogenheter, räknas upp generaldirektörens och direktörernas uppgifter och läggs fast deras arbetsfördelning och gränserna för och innehållet i de befogenheter som delegerats till dem. Eftersom styrelsen enligt lag har allmän befogenhet att leda och utveckla anstaltens verksamhet, är det logiskt att den också får större beslutanderätt när det gäller arbetsordningen. I och med att det är styrelsen som ska fastställa arbetsordningen, är det också den som på denna punkt fattar för verksamheten strategiskt viktiga beslut och stakar ut riktlinjer för hur verksamheten ska utvecklas. Då det inte längre är fullmäktiges uppgift att fastställa arbetsordningen synliggörs gränsen mellan fullmäktiges tillsynsuppdrag och förvaltningen och övervakningen. Fullmäktige ska fortsättningsvis fastställa bokslutet och besluta om ansvarsfrihet för styrelsen.

Utskottet menar att ändringarna kan godkännas och anser att man bör följa upp hur den nya förvaltningsmodellen fungerar och göra en utvärdering av den när erfarenheter finns att tillgå.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 4 december 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Risto Autio /cent
Hannakaisa Heikkinen /cent
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Jukka Mäkelä /saml
Håkan Nordman /sv

Päivi Räsänen /kd
Pertti Salovaara /cent
Paula Sihto /cent
Anni Sinnemäki /gröna (delvis)
Satu Taiveaho /sd
Lenita Toivakka /saml
Erkki Virtanen /vänst
ers. Ilkka Kantola /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.